ՄԱՍՆԱՎՈՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԹԵՐԹԱԿԱՆ ՀԱՅԵՐԵՆ ԳՐԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՏՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՐԱՐԱՏ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ • ԸՆԹԵՐՑԱՆԻՔ

ՕԳՈՍՏՈՍ 7 ՀԱՅՐԵՑՈՒԹԻՒՆ 1874 ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹՎԱՅԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆՈՒՆ 9-ՐԴ ՏՊԱՐԱՆ ԱՌՈՒՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՍԻՆ

ԸՆԹԵՐՑԱՆԻՔ 19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1874

ԱՐԱՐԱՏ

ՄԱՍՆԱՎՈՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԹԵՐԹԱԿԱՆ ՀԱՅԵՐԵՆ ԳՐԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՏՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Իւրաքանչիւր անգամ մի տող տպագրութեան համար 5 ՀԱՅ.
Իւր տպագրութիւնն անգամ մի տողի տպագրութեան . . 2 »
Իւր տպագրութիւնն անգամ մի տողի տպագրութեան . . 1½ »
Ընդհանուր գովազդներ մի տողի համար 150 ՀԱՅ.
Ընդհանուր գովազդներ մի տողի համար . . . . . 80 »
Իւրաքանչիւր անգամ մի տողի համար . . . . . 45 »
Ընդհանուր գովազդներ 40 մի Գրագրաց 20 փրկ.
Տարբերակումներ կարելի է խնդրել միայն գրագրաց փոխարեն։

ԱՐԱՐԱՏ

Ամսական 6 ՀԱՅ. Ամսական 6 ՀԱՅ.

ՄԱՍՆԱՎՈՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԹԵՐԹԱԿԱՆ ՀԱՅԵՐԵՆ ԳՐԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՏՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ամենայն ինչ, որ վերաբերի խմբագրութեան՝ պիտի ուղղուի Արարատ Ընթերցարանի անունով։ Ձեռագրեալ գրութիւնները չեն տպագրուիր։ Գրութիւնները պիտի գրուին հայերեն, ուստի՝ օտարազգի անձանց համար հարկաւոր է նոցանից մի հայ գրագրի միջոցով ներկայացնել։

Ամենայն ինչ, որ պիտի տպագրուի՝ պիտի ուղարկուի Ներսիսեան դպրոցի տպարանը։ Գրութիւնները պիտի ուղարկուին Ներսիսեան դպրոցի տնօրինութեան։

Ամենայն ինչ, որ պիտի գնի՝ պիտի ուղարկուի

ՈՎՏՈՒՈՅ ՅԱՅՈՎՍՄԱՖԻՄ

[illegible]

ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Ամսոյս 13 մայիս։

Հոգեւոր ցաւով վիշտիշտ դարձաւ Ազգայնոց տեղեկութիւն տալ, որ Գերապատիւ Տ. Գրիգոր Գարեգինեան Եպիսկոպոս Հոգեւոր Տեսչութեան Գրասենեակի Գրագրութեանց Քարտուղարն,

լինաէ խաթթը միսթադիմ լուզրէ եաբը լմասը շարթնամէ իդթիղասընտան խէտէ, խութութու միսթադիմէի մէզպուրէնին սէքսէն մէթրո թուլինտէ եաբը լմը չ, վէ խաթթ իւզերինտէ տէմիր չուպուզլարըն ալթընա տէօչէնիլէճէք տապան աղաճլարընըն տախի մէշէտէն ինչա դըլընմասը, վէ գաթարլարընըն լա ադալլ օն պէշ սանթիմէթրո պուլունմասը մէշրութ իքէն, մէզքիւր աղաճլար Զամ աղաճընտան վաղ խիլմիշ օլտուգտան պաշդա, գաթարլարը տախի մաթլուպա միւվաֆըգ տէյիլ իմիշ։ Մէզքիւր Ռումէլի տէմիր եօլլարընըն շարթնամէի ումումիսի միւնտէրիս ճաթընա մ'միւվաֆըգ պիր սուրէթտէ ինչասը իլէ թարաֆը տէվլէթէ թէսլիմի, խութութու մէզպուրէ ինչաթ գումրանեասընըն վաղ իֆէսինտէն օլտուզունտան, մ'միֆէթթիշի մ'միմայիլէյհ գըմը մէզպուրուն ինչասընը տէր էօհտէ խէն մ'միթէահհիտլէրի, խաթթը մէզքիւրու մաթլուպէ մ'միվաֆըգ պիր սուրէթտէ ինչա, վէ նագայիսի մէզպուրէյի տէֆ վէ իքմալ էյլէմէյէ իճազաթ իտէճէյ, վէ պու եօլտա մէզքիւր Զամաղճա գըմընընը քեանունի սանի իպթիտասընտա քիչատ օլունամայարադ, մահը մէզպուրուն օն պէշինտէ անճադ քիչատ օլունամայիճէճէյի տէրքեար տը։

Հաղայիդ.

— Պահրիյէ նազըրը տէվլէթլու Ֆեխրա բաշա վէ խարիճիյէ նազըրը տէվլէթլու Սերվեր բաշա հազարաթը իլէ, մապէյնի Միւլիւքեանէ նազըրը տէվլէթլու ումումի պէյ էֆէնտի հազրէթլերինէ պիրինճի, վէ իւչինճի օրտույի Հիւմայուն միւշիրի տէվլէթլու Մէհէմմէտ բաշա հազրէթլերի իլէ, սեր գուրէնայի հազ էֆի Շեհրիյարի ումումի պէյ էֆէնտի հազրէթլերինէ իքինճի ռիւթպէտէն պիրէր գրմա նիշանը ալիշանը օսմանի, վէ Սուրիա վալիսի տէվլէթլու Սուպհի բաշա վէ Ա.Յ-ոն վիլայէթի վալիսի տէվլէթլու Համանի բաշա վէ Գոնեա վալիսի տէվլէթլու Շամանի բաշա հազրաթընա տախի պիրինճի ռիւթպէտէն Մէհմէտ Նիշանը գիյշանը ենայէթ վէ իհսան պույրուլմուշ տուր։

— Շեհիր էմանէթի պէհիյէսի մուավինի սատտէթլու Մէհէմմէտ էֆէնտի վէ էպնիյէ մէճլիսի ռէյիսի իզզէթլու Ֆայիզ էֆէնտի մէմուրիյէթլերինտէն աֆվ իսթիմիշլէր տիր։

— Իքմալը ֆիւնուն իշին պահրիյէ զապթանընտան պէշ, վէ Հայասար բաշա հասթախանէսինտէն պէշ նէֆէրին, թարաֆը տէվլէթի Ալիյէտէն Լիւրոպա մէքթէպլերինէ կէօնտերիլէճէքլերինի զապթարընա եաղմըշ իսթ։ Մուախիսէրէն օլունան թահզըզ կէօրէ պահրիյէ զապթանընտան հիչ պիրիսի կէօնտերիլմէյիպ, երքեանը հարպ զապթանընտան պէշ նէֆէրինին ռէթէրապուրգ վէ Պէրլին վէ վիէննա վէ Լոնտրա վէ Փարիս մէքթէպլերինէ, վէ Հայասար բաշա հասթախանէսինտէն կիսէճէք օլանլար իսէ, իքիսի Փարիս վէ իքիսի վիէննա վէ պիրի տախի Պէրլին մէքթէպլերինէ կէօնտերիլէճէք տիր։

Պասիրէթ.

— Թահթա դպէ ճիվարընտա վագը Գութութու խանընտա պիր օտտաա սաքին թիւճճարտան Ֆիմիթրի նամ քիմէնէնին իչ տէօրթ մահմուգատտէմ օտալարընա խըրսըզ կիրիպ, ալթը եիւզտէն ղիյատէ օսմանլը ալթընը սիրդաթ իթմէսի իւզերինէ, սարիղլերին պուլունմասը իչին Պապը զապթիյէ ճանիպլինտէն քէմալը թէճէսիս վէ թէադիդաթ իսիլերէք, ասըլ խըրսըզ օլան էքի քիմէնէլէր իսթինթադլարընտա խըրսըզլըգլարընը իդրար իլէ, չալըգլարը ադճէյի, խասքէօյտէ Եէհուտի մէզարլըղընտա տէֆն իթիքլերինի պէյան էյլէմէլերի իւզերինէ, ադճէի մէզպուրէ սահիպլերինէ վերիլմիշ, վէ խըրսըզլարըն տախի միսթահադդ ճէզալարը թերթիպ օլունմադ իւզրէ, թահդըգաթը մատտէ ցեր սատտէթ մէճլիսի թէմսիլինէ հավալէ օլտուզու Պասիրէթ զապէթասընտա օդունմուշ տուր։

— Շեհիր էմինի ութուֆէթլու Ալի պէյ էֆէնտի հազրէթլերինէ ռիւթպէի պալէա թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

— Լէվանթ Հէրալտ զապէթասընը ռիվայէթինէ կէօրէ, ումուրումալիյէնին իսլահը գընընտա մէճլիսի խասսը վ իւքէլասա միւթէատտիտ սուրէթլեր թէզէքքիւր պույրուլմուշ իսէտ, տիյունու մէվճուտէնին թատիլ վէ թէպտիլի չերայիթինէ տայիր տեր մէյան օլունան էֆքեար, մէճլիսի մախսուս նազարընտա չայանը դապուլ վէ թադիր կէօրիլմէմիշ տիր։

— Ցեվլէթլու Նեվրէս բաշա հազրէթլերինէ մուախսէրէն իհսանը Հիւմայուն պույրուլմուշ օլան դօնադ պու քերրե, մապէյնի Հիւմայունու ճէնապը Միւլիւքեանէ նազըրը ութութֆէթլու պէյ էֆէնտի հազրէթլերինէ լինայէթ, վէ բաշայի միւշիրիէյհ հազրէթլերինէ տախի քէնտիլերինին մուդատտէմքի գօնաղը իհսան պույրուլտուղու իշիսիրմիշ տիր։

— Սուրիա վալիսի տապզդ տէվլէթլու Բաշիտ բաշա հազրէթլերի Ցեր սատտէթէ տիտէթ վէ միւվտէլէթ, վէ Էրզրում վալիսի սատտէթլու Ալի բաշա հազրէթլերի իշ պուսալը կիւնիւ մերքեզի վիլայէթէ միւթէվճիհէն Ցեր սատտէթտէն հարէքէթ էյլէմիշլէր տիր։

— Հըճազը պրհհէթի ումումիյէ էսպապը հասէնէսինտէն օլհադ իւզրէ, Պէյօղլունտա դատապլարը հայվանաթ զեպհ իթմէքտէ օլտուգլարը սալախանէլերին քեսքֆէթէն վէ ատճէլէթէն գալընընընմասը, վէ մահէլէ արալարընտա վէ խալի եերլերտէ զեպհը հայվանաթ իսիլմէմէսինէ, վէ միւվէլլիսի վէկամէթ թատֆիքնամի պույրուլմասընտա տիդդաթ օլունմասը գընընտա, շեհիր էմանէթի պէհիյէսի թարաֆընտան պիր դօմիսիօնու մախսուս թայէնին պույրուլմուշ, վէ պու կիպի թէտապիրի թէեատդուղիյէնին, Ցեր սատտէթին սայիր մահալլը մուդթաղիյէսինէ թամիմի տախի էմարէթի միւշարիէյհանընն հիմէմի միւէսսիրէսինտէն մէմուլ վէ մէսուլ պույրուլմուշ տուր։

— Մուդատտէմճէ բոլիթիգա թէօհմէթի իլէ նէֆի վէ իճրա օլունանլարընը հագդարընտա օլ վագթի ճէրէյան իսէն թահդըգաթ վէ մուհաքէմէթը հալի մէվճուտ օլմասը լազըմ կէլէն եվրադը ըէմիյէ, Պապը ալիճէ վագը մէվդրի թէադիդ օլունմադ իւզրէ, Զապթիյէ նազարէթինտէն թալէպ պույրուլմուշ իսուկի հազ պիդատ օգունմուշ տուր։

— Մէմալիքի Իրանիյէտէն Օրման տաղընտա սաքին օլան դապայիղ էհալի, մէնսուպ օլտուգլարը Սիւննէ հիւքիւմէթի թարաֆընտան կէօրտիւքլերի թազիդաթ վէ թէատտիյաթատան սօլայը իքի սէնէ մուդատտէմ թարաֆը տէվլէթի ալիյէյէ իլթիճա իսէրէք, եիրմի պէն նուֆուստան միլթէճավ իզ պիր խալդ ումումէն պէրի թարաֆա կէչմիշ, վէ Սիւլեյմանիյէ սանճաղընա պիրլէշմիշ օլտուգլարը հալտէ, իրան տէվլէթի թարաֆընտան վուգուա կէլէն թալեպ վէ իսթիսա վէ իսրար իւզերինէ, պունլարըն բուէսասընը մալ վէ ճան վէ ըրզլարընա տօգունուլմամագ չարթը իլէ, տէվլէթի ալիյէնին քէֆալէթի, վէ տէվլէթի Իրանիյէնին թէահհիւտի ալթընտա օլարադ, քեամիլէն էօթէ թարաֆա խատէրինէ դարար վերիլմիշ, վէ օլ վէճհէլէ, ճիւմլէսի պիթթէէմին իսատ դըլընմըշ իսի։ Լհալիի մերդումէնին ըէյիսլերի պուլունան Սայիտ Սէլթանընը պիր թազըմ ատէմլերի իլէ, կէչէնտէ Իրանը թարաֆընտան դամթ իսիլտիյի խապեր ալընմըշ իսէտ, պունուն սուլէթի դամթ վէ իսամը հազդընտա հազրդամթը վէճհէլէ, պիր թաֆիպամա տէսթրէս օլմամըշ իսիք։ Պու քերրե պունա տայիր ալտըղըմըզ մալիումաթը ըէմիյէյէ նազարէն, Սիւննէ վալի զատէլերինտէն ճէվանբո հաքիմի Ալի էքպեր խան պունլարը վէլիմի ճէմիյէթինէ տավէթ իտէրէք, անդէր տախի պու տավէթէ լճապէթլէ, կիթմիշ օլտուգլարը հալտէ, կիճէլէյին հաքիմի միւմայիլէյհ թարաֆընտան վերիլէն էմր մուճիպինճէ, քէնտիլերինին դամթ օլունտուղու, վէ դաչըզ դուրթուլան պիրատէր վէ մախսուսմ վէ թէալիւդամթը թտալխի ճանիթմէք իւզրէ, պու թարաֆա հիճրէթ, վէ ղիրի ճէնտը սալթանաթը սէնիյէյէ տէխալէթ իթտիքլերի կիպի, եէնէ էհալլիի մերդումէ բուէսասընտան մէնֆիյէն Ցեյարպէքիրտէ պուլունան Բիւսթէմ Սէլթանընը ֆամիլեա վէ թէալլիւդամթը տախի օրատան ատէթլէ, Սիւլեյմանիյէյէ միւվասէլէթ իթմէքերի իլէ, պունլարընը շիմալիքի Սիւլեյմանիյէ տախիլինտէ մունասիպ մահէլլերտէ եերլեշտիրմէքերի իչին ճանիպի սամի վ իրայէթտէն մահէլլինէ, էվամիրի ըաղըմէ իթա պույրուլտուղու իշիսիրմիշ տիր։

Զէվրա.

— Պու թարաֆ էհալի խմնտէն եաղմա վէ զարէթ էյլէտիրլերի էմվալ վէ հայվանաթ վէ սայիրէտէն հիսսէ վերտիքլերի ճիհէթլէ, Իրան հուտուտ մէմուրլարընընը թահթը հիմայէթ վէ սահապէթինէ կիրէն Հէմէվենա էշղըյասը դըրդ ամթը օլտուգլարը հալտէ, պու քերրե տախի Պաղդատան կէչիպ, Պաղտատտան Ցեր սատտէթէ կիթմէքտէ օլան չանթանընն իւզերինէ հիճրիմ իթմիշ, վէ մուհաֆազայա մէմուր զապթիյէլերի իլէ օլունան միւսատէմատ քէնտիլերինտէն իքի նէֆէրի մադթուլ վէ իքի մէճրուհ օլտուղու կիպի, զապթիյէտէն տախի պէօլիւք աղասը մէճրուհ վէ նէֆէրամտան իքիսի շեհիտ օլմուշ, վէ էշղըյայի մերդումէ Իրան թօքրաղընա տօղրու ֆիրար իթտիյինտէն թադիպլերինէ հէր թարաֆտան ատքեր կէօնտերիլմիշ տիր։

Քէզա.

— Թէհերանտան ալաֆրանկա աղըմթօս 7 թարիխի իլէ Դօլոնիա զաղէթասընա եազըլըրընա կէօրէ, խօրասանընը բայթախթը օլան Մէշհէտ շեհրինին 120 պին նուֆուսունտան իւչ տէ իքի բայը եանի 80 պին քիշիսի դօլերա վէ վէպա վէ դըթլըգ եիւզիւնտէն վէֆամ էյլէմիշ, վէ շեհրի մէզպուրատան ֆիրար իսէնլերին էքսէրինին Թիւրքմէն վէ Ա.ֆղան հայատուտարը թարաֆընտան էսիր խիլմէքտէ օլտուզու, վէ Շիրազ իլէ Թէպ-

ռիզտէ իսիթիլալլար զուհուր էյլէմիշ պուլունտուղու, վէ հուտուտու Օսմանիյէտէ պուլունան Սիւլեյմանիյէտէ պաղը վէպա խասթալըգընտան վէֆամ իտէնլեր կէօրիւլտիյիւ, վէ Ռուսիա վէ Ինկիլթերրա տէվլէթինտէն, միւհթաճինէ իթա օլունան խանէ Իրան տէվլէթինտէն գապուլ օլունմասը, վէ Թէհերան շեհրինին սէքսէնէսինին հիւքիւմէթէ թագտիմ իթտիքլերի արզուհալլար մէսմու օլմասը, էճնէպի սեֆիրլերինէ միւրաճաաթ էյլէտիքլերինտէ, ծնրար տախի թէվասսութ իթմէտիքլերի, վէ շահը միշարիլէյհ Աղըսթօստա Թէհերանա ավտէթինտէ պինլերճէ գարբար շեհրին գաբուլարընտա թօքլանըպ, ֆէրեատ իթմիշլէր իսէտ, հիւքիւմէթ պունլարը տաղ ըարպ, պունուն իւզերինէ շահ էթմէյէ նարթ զօմուշ իսէտ, եինէ էթմէք պուլունմասը ղընընտան, Թէհերան վալիսինի զինհիրպէնտ իտիպ, էքմէքճի պաշընընն տախի դարնընը եարարբրպ գամբ վէ բէք չօգ էթմէքճիլերի ֆուրունալրա ամթարբրպ եազարմըշ, վէ զարուրէթ հալէա պագը օլտուղու աղնաշըրմըշ տըր։

— Պանդ վէ տախիլյէ մուհասէպէլերինին լազվ օլունաճաղը իշիտիրմիշ տիր։

— Շեհիր էմանէթինին 2 ինճի վէ 3 իւնճիւ սընդիքլարը լազվ օլունուպ, եազընը 1 ինճի սընդիքը պագը դալտըղը սէյլէնիյօր։

—Պիրի բազար վէ տիկերի բազար իրթէսի կիւնիւ օլարադ, Պէյօղլու թէքքէսինտէ իքի տերվ իշ վէֆամ էյլէմիշ, իքիսի տէ ղօլէրատան օլմայըպ, պիրի եիւրէք աղրըսընտան վէ տիկերի պաշդա պիր համթալըզտան էօրմիշլեր տիր։

— Բազար իրթէսի ախշամը Էմին ճամիսինտէ վաղ օլունան սըհհէյէ դօրտօնու դալարբրբրպ, օլ ճիվար էհալինին պատիի մէմունիյէթի հասըլ օլմուշ տուր։

— Ֆրանսա մէշհուր ճէնէրալլարընտան ճէնէրալ Ֆէտերպ, Թէպտիլի հավա գընընտա գըշը Մըսրրտա կէչիրմէք իւզրէ, օլ ճանիպէ աղ լամէթ իսէճէք տիր։

— Ֆրանսա հիւքիւմէթի, բրէնս Նաբօլէօնուն [Ֆրանսա մէմուլ իքինէ տախիլ օլմասընա միւմանատթ իթմէյէճէյի պա թէլէկրաֆ խապեր ալընմըշ տըր։

— Իշպու բազար իրթէսի կիւնիւ խաքէօյտէ եէտի քիչի թուռթուլուպ, ֆէրտասը սալը կիւնիւ ալթըսը վէֆամ էյլէտիյի իշիսիրմիշ տիր։

— Ճիւմա իրթէսի սապահընը Դաարբէօյ վաբօրու, իչինտէ պէշ քիշի պուլունան պիր դայրը Սարայ պուրնունտա պաթբրբպ տէօրտիւ դուրթարըլըպ, պիրի պօղուլմուշ օլտուղունու լա Թիւրքի եազըյօր։

— Թօքիանէի ամիրէ խարէի ասքերիյէ վէ խասը միւհիմմաթը լազըմէսինին մէմուրիյէթի էօհտէլերինէ իհսալէ պույրուլմուշ օլան սապըդ խիտավէնտիկար վ իրայէթի վալիսի տէվլէթլու Ալի Ռիզա բաշա հազրէթլերի Ցեր սատտէթէ միւվասէլէթ պույրուրմուշլար տըր։

— Իպրայիլտէ "Պուլկար քիթապէթի ճէմիյէթի" նամը իլէ, պիր ճէմիյէթ թէշէքքիւլ իլէ, 200,000 ֆրանգ սերմայէ իլէ պիր տէ քիւթուպհանէսի պուլունուպ, մէսարիֆաթը մախսուսէսի իլէ պիր բիսալէ տախի նէշր իյլէտիյի, վէ Ռուսճուգատա տախի պիր Պուլկար սահհաֆ տիւքքեանը քիշտա օլունտուղու Գօրէսօնտանս Սալվ

ԱՌՕՐԵԱԿԱՆ ԹԵՐԹ ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԵՋ

ԱՄՍՕՐՅԱ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԴՊՐՈՅԻՆ ԽՈՐ

ԱՌԱՋԻՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ԳԼՈՒԽ

Ամենայն ազգի, ամենայն լեզուի, ամենայն ցեղի, ամենայն դարերի, ամենայն դասերի, ամենայն դիրքերի, ամենայն դիրքերի, ամենայն դիրք